

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

JÖVEDELEMADÓK ÉS JÁRULÉKOK FŐOSZTÁLYA

Ikt. szám:3738/2023

TÁJÉKOZTATÓ

az önkormányzati adóhatóságok számára

az új, egyszerűsített iparűzési adóalap-megállapítás szerinti adózásról

2023. január 1-jén lépett hatályba az egyszerűsített helyi iparűzési adóalap-megállapítás új rendszere. Bár a jogszabályhoz terjedelmes indokolás társul, ami az alapvető működési szabályokat tartalmazza, a norma hatálybalépése óta több részletkérdés is felmerült. A Tájékoztató ezen felvetések alapján, példákkal és megjegyzésekkel kiegészítve mutatja be az egyszerűsített iparűzési adóalap-megállapítás rendjét.

1. Az egyszerűsített adóalap-megállapítás lényegi elemei

Az egyszerűsített iparűzési adóalap-megállapítás – amennyiben a vállalkozó bevétele viszonylag stabil és nem emelkedik jelentősen egyik évről a másikra – mindössze egy kötelezettségben ölt testet:

Évente egyszer kell adóelőleget fizetni és nem kell bevallást benyújtani.

A Htv. szerinti egyszerűsített adóalap-megállapítást választó kisvállalkozót tehát a főszabály szerint:

- nem terheli helyi iparűzési adóalap-megállapítási, bevallási kötelezettség;
- az adóalap tételes összegére tekintettel az adóalapot nem kell megosztania a települések között;
- adóelőleget évente csak egyszer, az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig kell fizetni;
- ha bevétele az adott bevételi sáv felső határát nem haladja meg az adóévben, akkor az adóévre fizetett adóelőleghez képest további adót sem kell fizetnie.

2. A jogosultak köre

Az új szabályoknak köszönhetően az egyszerűsített (tételes) adóalap-megállapításra minden olyan vállalkozó¹ jogosulttá válik, amelynek az **adóévi bevétele éves szinten** (12 hónapnál rövidebb adóév esetén a működés naptári napjai alapján évesítve) nem haladja meg

- a 25 millió forintot

¹ Htv. 52. § 26. pont

- a 120 millió forintot [a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Sza tv.) szerinti átalányadót választó kiskereskedelmi tevékenységet végzők esetén].

Ezen feltételeknek megfelelő vállalkozót (iparüzési adóalanyt) – a Htv. alkalmazásában, a törvény fogalomhasználatának megfelelően – **kisvállalkozónak** kell tekinteni².

A törvényben rögzített általános (legfeljebb 25 millió forint) bevételi korlát alá bármely vállalkozó tartozhat jogállásától és az általa alkalmazott jövedelemadózási formától függetlenül. A speciális bevételi korlát (legfeljebb 120 millió forint/adóév) pedig kizárólag a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet szerinti kiskereskedelmi tevékenységet végző egyéni vállalkozóra vonatkozik.

A bevételi küszöbérték az adóévben képződött teljes vállalkozói bevételösszeg kapcsán vizsgálendő (azaz, nem székhely/telephely szerinti településenként).

Megjegyzés: Választható az adóévre az egyszerűsített adó-megállapítási mód akkor is, ha a vállalkozó adóévet megelőző adóévi bevétele meghaladta a 25 millió forintot. Természetesen – 2023. adóévben – e vállalkozónak is meg kell fizetnie a 2023. márciusi előleget, 2023. május 31-éig pedig a 2022. évi adó és a 2022. évi adóelőleg különbözetét, továbbá a 2023. adóévi előleget (utóbbiba a 2023. márciusi előleg beszámít).

Megjegyzés: Nincs külön bírság-szankciója annak, ha a vállalkozó előző adóévi és adóévi bevétele is meghaladta a 25 millió értékhatárt és ennek ellenére választotta az adóévre a vállalkozó az egyszerűsített adóalap-megállapítást. A norma ugyanis abból indul ki, hogy a vállalkozó a jogot rendeltetésszerűen használja. Nem feltételezi tehát a szabályozás, hogy az adóalany eleve visszaélés céljából választaná az egyszerűbb adóalap-megállapítást. A Htv. 39/A. § (5) bekezdése szerint egyébként a küszöbértéknél magasabb bevétel esetén *az adóévben és az azt követő adóévben* a főszabály szerint, illetve – KIVA alanyok esetén – a rájuk vonatkozó sajátos módon lehet az adóalapot megállapítani. Ekkor az adóévről bevallást kell benyújtani és ebben a bevallásban adóelőleget is kell bevallani (a Htv. 41. §-a szerint, az adóévet követő év kilencedik hónapjának 15. napjáig és az azt követő adóév március 15-ig való esedékességgel).

Megjegyzés: A Htv. 39/A. § szerinti adózási módot a naptári évtől eltérő üzleti éves adózó is választhatja.

Megjegyzés: Az az őstermelő, aki egyben egyéni vállalkozó is, sincs kizárva e módszer alkalmazásából. Az e két jogcímből eredő bevételét össze kell adnia, s e szerint kell megállapítania az egyszerűsített adóalapot, hiszen személyét tekintve a helyi iparüzési adóban egy adóalanynak tekinthető³.

Megjegyzés: A Htv. 41. § (8) bekezdése lehetőségként említi az őstermelők családi gazdasága tagjai számára, hogy a tagok egyike teljesítse az adókötelezettséget (ő adjon bevallást, ő fizesse az adót, az adóelőleget, az adóhatóság vele tartsa a kapcsolatot). Ez a rendelkezés azonban nem értékelhető akként, mintha a családi gazdaságban csak a tagok egyike válna adóalannyá (vállalkozóvá), s ezzel megszűnne a többi tag vállalkozói minősége (feltéve, hogy a Htv. 52. § 26. pont *b*) alpont szerint bevételi határt az őstermelő tag bevétele meghaladta). Ennélfogva a Htv. 39/A. § (1) bekezdésének *a*) pontjában említett 25 millió forint értékhatár őstermelőkként, vállalkozókként (tagokként) értendő.

3. A bevétel fogalma

A Htv. meghatározza – az egyszerűbb adókötelezettség teljesítése érdekében az adott adózói csoport jövedelemadózási módjához igazodó bevétel-kategóriával azonos – **bevétel** fogalmát.

² Htv. 39/A. § (1) bekezdés

³ Htv. 41/B. § (1) bekezdés

Az egyes adózói csoportok sajátos elszámolási-teherviselési rendjére figyelemmel tehát bevétel:

- az Szja tv. hatálya alá tartozó magánszemély vállalkozó (egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő) esetében az Szja tv. szerinti bevétel⁴;
- egyéb vállalkozó esetén a Htv. 52. § 22. pontja szerinti nettó árbevétel;
- az „új” KATA-alanyai esetén a KATA tv. szerinti bevétel⁵.

Megjegyzés: Az Szja tv. hatálya alá tartozó egyéni vállalkozók esetén a bevételbe tartozik többek között a kapott (uniós, állami) támogatás, a kizárólag üzleti célt szolgáló tárgyi eszköz értékesítéséből eredő bevétel, a kamat, a kötbér, az új KATA alanyai esetén szintén a bevételbe tartozik például a támogatásokból eredő bevétel.

Ha a vállalkozó adóéve 12 hónapnál rövidebb, akkor napi arányosítással kell számítani a tört időszak bevételi küszöbértékét és az alapján kell tekinteni a bevételi korlátnak való megfelelést.

Példa: Egy nem kiskereskedelmi tevékenységet végző vállalkozó 2023. június 15-én jön létre, a 2023. év tört időszakára (az adóév: 2023.06.15. – 2023.12.31.) bevétel 10 millió forint. A vállalkozó az adóévben 200 napon át működik, így a választásra jogosító értékhatár $[25 \text{ millió forint} \times (200 \text{ nap}/365 \text{ nap})] = 13.698.630$ forint lenne. Ezen összeg magasabb, mint a vállalkozó tört évi 10 millió forint bevétel, így kisvállalkozónak minősül, tehát választhatja a 2023. adóévre a Htv. 39/A. §-a szerinti (egyszerűsített) iparüzési adóalap-megállapítást.

Ha a vállalkozó bevételé átlépi a rá vonatkozó bevételi korlátot, akkor nem tekinthető Htv. szerinti kisvállalkozónak és nem állapíthatja meg iparüzési adóalapját a Htv. 39/A. § szerinti módon. Ekkor az adóévet követő évben benyújtandó adóévi bevallásában vagy az általános szabályok (Htv. 39. §) szerint kell megállapítani az adó alapját és teljesíteni az adókötelezettségét, vagy, ha az adózó a kisvállalkozói adó (KIVA) alanya, úgy választhatja a KIVA-alanyokra irányadó, Htv. 39/B. §-ában meghatározott egyszerűsített adóalap-megállapítást is⁶.

4. Az egyszerűsített adóalap-megállapítás esetén az adó alapja

A Htv. **három bevételi sávot és azokhoz tartozó tételes adóalapot** határoz meg⁷. A bevételi sávokat éves szinten kell tekinteni, 12 hónapnál rövidebb adóév esetén napi időarányosítással kell megállapítani.

Az adóalap 12 hónapos adóévre vonatkozik. Ezért ha a vállalkozó adóéve 12 hónapnál rövidebb, akkor az adóévi adóalap az adóalapoknak az adókötelezettség napjai alapján napi arányosítással számított időarányos összegével egyezik meg.

Az új, egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítás szerinti adózást (legkorábban a 2023. adóévre) választó adózó iparüzési adóalapja – a vállalkozási szintű bevétel függvényében – a Htv-ben tételes összegként rögzített adóalap.

Példa (egy székely és tört adóév): Egy oktatási tevékenységet végző vállalkozásnak tört adóéve: 2023. augusztus 1-től december 31-ig terjedő időszak, ami 153 nap. A vállalkozásnak csak egy székelye van,

4 Szja tv. X. Fejezet, 4. és 10. melléklet

5 A kisadózó vállalkozók tételes adójáról szóló 2022. évi XIII. törvény 2. § 4. pont; Htv. 52. § 22. pont h) alpont

6 Htv. 39/A. § (5) bekezdés

7 Htv. 39/A. § (2) bekezdés

tört adóévre szerzett bevétele 4,7 millió forint. A vállalkozó adóéve 153 nap, a bevétel összegét évesítve: $[(4,7 \text{ millió Ft}/153 \text{ nap}) \times 365 \text{ nap}] = 11.212.418$ forint, az ehhez tartozó adóalap 2,5 millió forint. Az adóévi adóalap a (12 hónapra vetített bevételi sávhoz tartozó) 2,5 millió Ft adóalapnak az adókötelezettség napjai (153 nap) alapján napi arányosítással számított összege, azaz $[2,5 \text{ millió forint}/365 \text{ nap}] \times 153 \text{ nap} = 1.047.945$ forint.

Példa (egy székhely, egy telephely és tört adóév): Egy építőipari gazdasági társaságnak tört évi időszaka egyik telephelyén: 2023.02.01-2023.06.30. (mivel a telephely megszűnik), a székhelyen egész évben működik. A teljes évi nettó árbevétele 24 millió forint. A székhely településre 8,5 millió Ft az iparüzési adóalap, a telephely szerinti településre az adóévi adóalap a (12 hónapra vetített bevételi sávhoz tartozó) 8,5 millió Ft adóalapnak az adókötelezettség napjai (150 nap) alapján napi arányosítással számított összege, azaz $[8,5 \text{ millió Ft}/365 \text{ nap}] \times 150 \text{ nap} = 3.493.151$ forint.

Az adózó adóévi iparüzési adója pedig a törvényi tételes adóalap és a naptári évre hatályos önkormányzati rendelet szerinti adómérték szorzatával azonos összeg.

5. Az egyszerűsített adóalap-megállapítási módszer alkalmazásának bejelentése

Az egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítás választását annak alkalmazása első adóévében kell bejelenteni az alábbiak szerint:

- a) az **adóévet megelőző évben működő vállalkozó** – amennyiben az **adóévben** egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítást kíván alkalmazni – **az adóévet megelőző adóévről szóló bevallási nyomtatványon** (első alkalommal a 2022. adóévről szóló, 22HIPAK nyomtatványon) az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig (első alkalommal 2023. május 31-ig) jelenti be⁸.
- b) az **adóévben jogelőd nélkül kezdő vállalkozó** az első adóévére is alkalmazhatja a tételes adóalap-megállapítást, amit majd csak az adóévet követő adóévben az adóévről benyújtandó **adóbevallásán** kell jelölni, külön bejelentésre nincs szükség (a 2023. évben jogelőd nélkül kezdő vállalkozónak tehát 2024. május 31-ig kell döntenie a módszer alkalmazásáról)⁹.
- c) a **tevékenységét az önkormányzat illetékességi területén kezdő** (azaz más településen már működő, de iparüzési tevékenységét az adott településen csak év közben például új telephely létesítésével, székhely-áthelyezésével megkezdő) **vállalkozó** is alkalmazhatja (sőt, ha más településen e módszer szerint állapítja meg adóalapját, az új telephely, új székhely szerinti településen, ezt kell alkalmaznia). Mindezt a **bejelentkezési, változás-bejelentési nyomtatványon** kell bejelenteni az adóhatóság számára. Az adózónak az adókötelezettségét érintő változást főszabály szerint annak bekövetkezésétől számított **tizenöt napon belül** kell bejelenteni.¹⁰

Megjegyzés: A bevallási nyomtatvány az Art., a bejelentkezési, változás-bejelentési nyomtatvány a Htv. 39/A. § (4) bekezdése utolsó mondata alapján végrehajtható okirat. Ez azt jelenti, hogy a meg nem fizetett adóelőleg végrehajtásának dokumentumai ezen, adózói nyilatkozatot tartalmazó iratok.

Megjegyzés: A bejelentési határidő – a Htv. erre vonatkozó rendelkezésének a hiányában – nem jogvesztő, a határidő elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető. Ha az adózó nem menti ki a

8 Htv. 39/A. § (4) bekezdés a) pont

9 Htv. 39/A. § (4) bekezdés a) pont

10 Htv. 39/§ (4) b) és az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (Art.) 18.§-a és 44. §-a

késedelmét és a bevallását elkésve (május 31-ét követően) nyújtja be, akkor a bevallás feldolgozható, de az egyszerűsített adóalap-megállapításra vonatkozó bejelentés nem fogadható el.

Megjegyzés: Amennyiben az adózó bevallásában jelölte a Htv. 39/A. § (2) bekezdés szerinti adóalap-megállapításra vonatkozó választását, akkor ezt később nem módosíthatja. Az adózó ezen választása a bevallás része, melyet csak önellenőrzés útján javíthatna, azonban az Art. 54. § (3) bekezdése ezt a lehetőséget kizárja, tehát az adózónak nincs lehetősége a döntésének későbbi módosítására.

Megjegyzés: Egy székhely áthelyezés, vagy egy már működő vállalkozás új telephely nyitása esetén köteles az adózó alkalmazni és bejelenteni az új tételes adóalap megállapítási módszert, amennyiben a másik településen is aszerint adózott. Amennyiben nem így jár el, s azt az adóhatóság ellenőrzés keretében (a bevallást benyújtását követően) feltárja, adókülönbözet megállapításának és az ahhoz kapcsolódó szankciók alkalmazásának (pl.: mulasztási bírság kiszabásának) van helye.

Az adóhatóságnak ugyanakkor nem kell felszólítani az adózót a bejelentés megtételére. A Htv. 42/E. § (3) bekezdése (mely az adózói bejelentésekre vonatkozó felhívást rendező) ugyanis olyan adatok bekérésére utal, amelyeket nem az állami adóhatósághoz kell bejelenteni. Az egyszerűsített adóalap-megállapítás – adóévre szóló – választása márpedig az adózó döntésétől függ. Így ha az adózó nem tett ilyen tartalmú bejelentést, az adóhatóság okkal feltételezheti, hogy az adózó nem kívánja/nem köteles az adóévben a tételes adóalapmegállapítási-módszert alkalmazni.

Megjegyzés: Ha például a 2023. adóévre a Htv. 39/A § szerinti adózást választó adózó 2023.12.01-2024.01.31. között szünetelteti az egyéni vállalkozói tevékenységét, akkor a szüneteltetés végét követően a tevékenységét jogelőd nélkül kezdő vállalkozó lesz a székhelye, illetve a telephelye(i) fekvése szerint illetékes településen, így ha a 2024 évre is a Htv. 39/A. § szerinti adózást választja, akkor az erről szóló bejelentést a 2024. február 1-jével kezdődő adóévről szóló adóbevallásában teheti meg az illetékes (székhely, telephely szerinti) önkormányzati adóhatóság felé. Ennek az az oka, hogy a szüneteléssel e vállalkozó megszűnt iparüzési adóalany lenni¹¹ és a szüneteltetés végét követően új adózó lesz a településen.

6. A módszer alkalmazásának időbeli és területi hatálya

Az egyszerűsített, tételes iparüzési adóalap-megállapítási módszer:

- a) a teljes adóévre – a nyilatkozat megtételének időpontjában folyó adóévtől kezdődően
- b) valamennyi, adókötelezettséggel érintett településre egyaránt vonatkozik (a bejelentést ugyanakkor minden érintett település önkormányzati adóhatóságához meg kell tenni).

A kisvállalkozó a tételes adóalap-megállapítási módszer választására vonatkozó döntése – erre vonatkozó külön, évenkénti bejelentés nélkül – **mindaddig érvényes, amíg azt vissza nem vonja**¹².

Megjegyzés: Ha egy adóévre a kisvállalkozó a tételes módszer választásáról (jellemzően az előző adóévről szóló bevallásában) kifejezetten nyilatkozott, ezt a választását ugyanezen adóév tekintetében akkor sem vonhatja vissza, ha a bevallási határidő (az adóév ötödik hónapjának utolsó napja) még nem múlt el.

7. A módszer megszüntetésének bejelentése

Ha a kisvállalkozó már nem kíván a tételes iparüzési adóalap szerint adózni az adóévre (adóévtől), akkor az adóalap-megállapítási mód változtatására irányuló döntését az adóév ötödik hónap utolsó napjáig (**bevallási nyomtatványon**) bejelenti az adóhatóságnak¹³.

¹¹ Htv. 38. §; 52. § 26. pont (az adóalanyiság és az adókötelezettség feltétele a vállalkozási tevékenység végzése, ami a vállalkozási tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozó esetén kizárt)

¹² Htv. 39/A. § (4) bekezdés

¹³ Htv. 39/A. § (6) bekezdés első mondata

E bejelentéssel **egyidejűleg** az adóévre **adóelőleg bevallására köteles** (hiszen e döntése eredményeként újra az általános előleg-szabályok válnak irányadóvá), a bevallott adóelőleg megfizetése két részletben esedékes. A kisvállalkozó az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig teljesítendő adóelőleg-bevallással egyidejűleg az előző adóév adójával azonos összegű adóelőleg, a következő adóév harmadik hónapjának 15. napjáig ezen összeg felével egyező összegű adóelőleg fizetésére köteles¹⁴.

8. Adómentesség, adókedvezmény, adócsökkentés

Az új tételes adóalap-megállapítás alkalmazásával a kisvállalkozó **nem jogosult további** törvényi vagy önkormányzati rendeleti adómentességre (az adóalap részleges vagy teljes csökkentését eredményező rendeleti szabály) adókedvezményre (a rendelet alapján az adó teljes vagy részleges csökkentésének lehetősége), vagy adócsökkentésre (pl. a Htv. szerinti, útdíjjal összefüggő adócsökkentés)¹⁵.

9. Az adó bevallása

A kisvállalkozót **adóbevallási kötelezettség nem terheli** az adóévről, ha

- a) az adóévi adó összege nem haladja meg az adóévi adóelőleg összegét;
- b) a megfizetett adóelőleg összege magasabb és a kisvállalkozó az adóelőleg és az adóévi adó összege különbözetének a visszatérítését nem kéri¹⁶.

A kisvállalkozó **adóbevallás benyújtására köteles** az adóévről, ha

- a) a Htv. szerinti tételes adóalap is magasabb lesz az adóévben, mert az adóévi bevétel az előző adóévi bevételhez képest annyival több lett, hogy a következő bevételi sávhoz tartozó adóalapot kell alkalmazni, ennélfogva az adóévi adóelőleg kevesebb, mint az adóévi adó;
- b) a megfizetett adóévi adóelőleg összege magasabb, mint az adóévi adó, mert a kisvállalkozó bevétele csökkent, és a kisvállalkozó az adóelőleg és az adóévi adó összege különbözetének a visszatérítését kéri;
- c) a vállalkozó megszűnik, megszüntetik vagy az egyéni vállalkozás szünetel, illetve, ha év közben a telephelyet megszüntetik, vagy székhely áthelyezés történik.

10. Az adóelőleg bevallása

Ha adóbevallást nem kell benyújtani az adóévről, akkor **nem kell adóelőleget sem bevallani az adóévet követő adóévre** (az adóévi bevallás benyújtása évére)¹⁷, mert ez már megtörtént az egyszerűsített adóalap-megállapítás módszer alkalmazásáról való döntéssel.

Adóelőleget kell bevallani ellenben az adóévre:

- a módszer alkalmazásának megszüntetése esetén;

14 Htv. 39/A. § (6) bekezdés második és harmadik mondata

15 Htv. 39/A. § (11) bekezdés

16 Htv. 39/A. § (8) bekezdés

17 Htv. 39/A. § (9) bekezdés utolsó mondat

- a bevételi sáv változása miatti adóalap-váltás esetén, azzal, hogy az adóbevallásban bevallott adó egyben az adóelőleg bevallásának is minősül;
- ha a KATA alanya 2023. január 1-jétől nem kívánja alkalmazni az egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítást és erről – bevalláson vagy bejelentkezési, változás-bejelentési nyomtatványon – bejelentést tesz 2023. május 31-ig¹⁸.

Megjegyzés: Ha a 2023. adóévre a Htv. 39/A § szerinti adózást választó adózó 2023.12.01-2024.01.31. között szünetelteti az egyéni vállalkozói tevékenységét, akkor a 2023.01.01-11.30. közötti időszakra záró bevallást kell benyújtania. A tevékenység 2024.02.01-től való újrakezdése esetén nem kell a 2023. évi záró bevallásban szereplő adó összegét 2024. évi előlegként bevallani. Ennek oka az, hogy a jogalany a szüneteléssel megszűnik iparüzési adóalany lenni (nem végez vállalkozási tevékenységet). Ez esetben tehát kezdő adóalanyként minősül, nem alkalmazható a főszabály, miszerint adóelőleg az előző adóévi adójával azonos.

Megjegyzés: A Htv. 39/A. § szerinti adózást választó, 2022. adóévre vonatkozóan kedvezményt vagy mentességet igénybe vevő kisvállalkozó a Htv. 41. § (7) bekezdése és a Htv. 39/A. § (11) bekezdése alapján a 2023.05.31-ei előlegét a kedvezmény vagy mentesség figyelmen kívül hagyásával állapítja meg.

11. Az adóelőleg, az adó fizetése és esedékessége

Adóelőleg főszabály szerint

Az **adóévi adóelőleget** – a Htv. adóelőlegre vonatkozó 41. § (1)-(3) és (5)-(6) bekezdéseitől, valamint az Art.-tól eltérően – a Htv. speciális rendelkezése alapján **az adóév ötödik hónapja utolsó napjáig** (naptári évvel azonos üzleti éves esetén **május 31-ig**) kell megfizetni. Ennek összege az előző adóévi adó összegével egyezik meg¹⁹. Az egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapításra vonatkozó ezen Htv. szabály tehát felülírja a Htv. adóelőleg-összegre, adóelőleg-fizetési időszakokra vonatkozó rendelkezéseit [41. §], valamint az Art. adóelőleg-esedékességre vonatkozó szabályait.

A Htv. az előlegre vonatkozó szabályok kapcsán ugyanakkor alkalmazni rendeli a Htv. 41. § (4) bekezdését (azok köre, amelyeknek nem kell előleget vallani és fizetni), valamint a 41. § (7) bekezdését (jogsabályi változás miatt az adóalap vagy adómérték változása).

Megjegyzés: Az adóelőleg-fizetési időszak a tevékenység megkezdésétől (előző évben már működő vállalkozó esetén az adóév első napjától) az adóév utolsó napjáig tart. Például a 2023. február 1-jei telephely nyitás esetén az előlegfizetési időszak 2023.02.01-2023.12.31., a naptári évvel egyező adóéves kisvállalkozó esetén a 12 hónapos adóelőleg-fizetési időszak adóév január 1-től december 31-ig tart.

Megjegyzés: Egyszerűsített adóalap-megállapítás esetén, a településen székhelyet létesítő, telephelyet nyitó, más településen már működő vállalkozó esetén előlegfizetési kötelezettség csak akkor merül fel, ha a telephely-nyitás/székhely-áthelyezés az adóév ötödik hónapja utolsó napjáig megtörténik. A Htv. 39/A. § (9) bekezdése szerint az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig fizetendő adóelőleg összegét illetően a Htv. 39/A. § (10) bekezdés *b*) pontja az irányadó: az előző adóév bevétele alapján a Htv. 39/A. (2) bekezdés szerint megállapított adóalap és az önkormányzat rendelete szerinti adómérték szorzata alapján kell az előleget számítani.

¹⁸ Htv. 51/Q. § (3) bekezdés

¹⁹ Htv. 39/A. § (9) bekezdés első mondat

Adóelőleg az áttérés évében

Abban az adóévben, amelyben a kisvállalkozó először alkalmazza a tételes adóalap-megállapítási módot (**áttérés éve**), és az általános szabályok szerint benyújtott korábbi adóbevallása alapján az adóév harmadik hónapjának 15. napjára (**adóév március 15-e**) **adóelőleg-fizetési kötelezettsége** van, akkor ezt a korábban bevallott előleget annak esedékességekor (az adóév harmadik hónapjának 15. napjáig) **köteles megfizetni**.

Az így megfizetett adóelőleg-részlet az előírt, **az adóév ötödik hónapjának utolsó napján esedékes adóelőleg összegébe beszámít** és adóelőleg-fizetési kötelezettsége így az adóév ötödik hónapjának utolsó napján csak a már megfizetett adóelőleg-részlet és az előírt adóelőleg közötti különbözet erejéig áll fenn.

Megjegyzés: A Htv. 39/A. § (10) bekezdés *b*) pontja rögzíti az adóelőleg összegét az áttérés adóévében (a 2023. adóév valamennyi, 2022-ben már működő vállalkozó számára ilyen adóév) az új adóalap-megállapítási módszert választó kisvállalkozónak, feltéve, hogy a kisvállalkozó előző adóévi bevétele nem több, mint a Htv. 39/A. § (1) bekezdés szerinti bevétel (azaz nem több, mint 25 vagy 120 millió forint). A kisvállalkozónak e rendelkezés alapján meg kell fizetnie az általa helyes összegűnek tartott előleget, bevallás-benyújtási kötelezettség erről az adóelőlegről ebben az esetben nem terheli. Az önadózás elve alapján a kisvállalkozónak kell eldöntenie, hogy bevétele várhatóan melyik bevételi sávba fog tartozni és ennek megfelelően mekkora összegű adóalap után, mekkora összegű adóelőleget kell fizetnie. Amennyiben a kisvállalkozó 2023. adóévi tényleges bevétele az előzetesen vélelmezett bevételi sávban marad, akkor a 2023. adóévről bevallás-benyújtási kötelezettség sem terheli 2024-ben. Ha az önkormányzati adóhatóság aggályosnak tartja a fizetett adóelőleg összegét, vagy az előlegfizetés elmaradását, akkor az adóév lezárultát követően adóellenőrzést folytathat le. Természetesen ellenőrzés előtt, még az adóévben lehetőség van az adózó adóelőleg-fizetési kötelezettség teljesítésére való felhívásra is.

Az adófizetés

Amennyiben a kisvállalkozó az adóévről (az adóévet követő adóévben) bevallás benyújtására nem köteles vagy az adóévben fizetett adóelőleg több volt, mint az adóévi adó, akkor nem köteles az adóévet követő évben adót sem fizetni. Ebben az esetben **az adóévben (és egyben az adóévre) fizetett adóelőleg válik az adóévi adó összegévé**²⁰.

Adót akkor kell fizetni, ha az adóévi adóelőleg összege kisebb, mint az adóévi adó összege. Ez tipikusan akkor következik be, ha a vállalkozó adóévi bevétele meghaladja az előző adóévére vonatkozó bevételi sáv felső határát.

Az adófizetés esedékessége az adóévet követő év ötödik hónapjának utolsó napja, **általános esetben az adóévet követő év május 31-e**.

Példa: Ha a vállalkozó **adóévi bevétele** a megelőző adóévi bevételhez képest (**bevételi sávhatárt átlépve**) **kevesebb**, alacsonyabb adóalap alkalmazásával adózik az adóévre. Ekkor az adóévre adóelőleg címén (az adóévi adónál) megfizetett többletadó visszatérítésére van lehetőség. Ilyen eset például az, ha a megelőző adóévi bevétel 17,2 millió forint volt, amelyhez 6 millió forint tartozik, az adóévi bevétel pedig 7,8 millió forint, melyhez 2,5 millió forint adóalap tartozik. Ennek megfelelően a különbözet adóalap (6-2,5, azaz 3,5 millió forint adóalap) után (adóelőleg címén) megfizetett adó 2%-os mérték esetén: 70 ezer forint adó. Ez az Art. adó-visszatérítésre irányadó szabályai szerint a vállalkozónak visszatéríthető, ha a vállalkozó nyújtott be bevallást. Ezzel együtt az adóévet követő adóévre (az adóévről szóló benyújtás évére) adóelőleget is kell fizetni, mely a 7,8 millió forint bevételhez tartozó 2,5 millió forint adóalap és 2%-os mérték alapján 50 000 forint adót jelent.

²⁰ Htv. 39/A. § (8) bekezdés

Példa: Ha a vállalkozó **adóévi bevétele** a megelőző adóévhez képest (**bevételi sávhatárt átlépve**) **több**, magasabb adóalap alkalmazásával kell az adóévi adót megállapítani és megfizetni. Ebben az esetben az adóévre (az adóévi adóalaphnál kisebb adóalap után) megfizetett adóelőleg és az adóévi adó különbözetét a bevallás benyújtására előírt törvényi határidőig meg kell fizetni. Például, ha az előző adóévi bevétel 6 millió forint volt, melyhez 2,5 millió forint adóalap tartozott, az adóévi bevétel pedig 23 millió forint, amelyhez 8,5 millió forint adóalap társul, akkor a különbözeti adóalap 6 millió forint, mely 2%-os adómértéket feltételezve 120 ezer forint adót jelent, ezt kell pótlólag (bevallás-benyújtással együtt) megfizetni. Ezzel együtt az adóévet követő adóévre (a bevallásbenyújtás adóévére) fizetendő adóelőleg a 8,5 millió forint adóalap után számított adó lesz (2%-os adómérték esetén 170 ezer forint). Ezt az adóévi különbözeti adóval egyidejűleg kell megfizetni.

Adófizetés az áttérés évében

Az adóalap-megállapítási módszer alkalmazásának **első adóévében az adóév május 31-ei esedékességgel két jogcímen állhat fenn fizetési kötelezettség:**

- az előző adóévre felmerülő, fizetendő adóként, illetve
- az adott adóévre vonatkozó adóelőlegként (utóbbiba beleszámít az adóév harmadik hónapjának 15-éig megfizetett adóelőleg²¹).

12. Átmeneti szabály az új KATA tv. alanyaira vonatkozóan

Az „új” KATA alanyának – hasonlóan a „rég” KATA alanyaihoz – a 2022. év „új” KATÁ-s időszakáról (azaz a 2022. szeptember 1-je és december 31-e közti időszakról) iparüzési adóbevallást akkor kell benyújtania, ha

- adókedvezményt, adócsökkentést kíván igénybe venni, vagy
- az adóév új katas időszakán belül a KATA-fizetési kötelezettsége valamely okból szünetelt.

E bevallást **2023. május 31-éig** tehetik meg (a korábbi szabályok szerinti 2023. január 15-e helyett)²².

Ha az „új” KATA alanya a tételes adóalap megállapítására vonatkozó bejelentését nem teszi meg, akkor **vélelmezni kell, hogy alkalmazni kívánja a 2023. január 1-jétől hatályos egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítást** a 2023. adóévre.

Ezt a vélelmet a KATA alanya megdöntheti azzal, ha – a 2022. adóévről szóló bevalláson vagy a bejelentkezési, változás-bejelentési nyomtatványon – közli, hogy 2023-ban nem kíván élni a Htv. 39/A. §-a szerinti egyszerűsített iparüzési adóalap-megállapítás lehetőségével. E bejelentéssel egyidejűleg viszont az általános szabályok alapján a 2023. január 1. és a 2024. június 30. közötti előlegfizetési időszakra 75 ezer forint adóelőleget be kell vallani és két részletben megfizetni: 2023. május 31-ei esedékességgel 50 ezer forintot és 2024. március 18-ai esedékességgel 25 ezer forintot.²³

Megjegyzés: Ha az új KATA alanya 2023. május 31-ig nem jelzi a Htv-ben meghatározott módok valamelyikén, hogy nem kívánja a Htv. 2023. január 1-jétől hatályos 39/A. §-a szerinti módszerrel megállapítani az adóalapját, az alábbi két eset merülhet fel:

- a) az adózó teljesíti az adóelőleg-fizetési kötelezettséget önadózás keretében, melyet az adóhatóságnak egyben kötelezettségnek és befizetésnek is kell tekintenie, egészen addig, amíg ellenőrzéssel ezt nem

²¹ Htv. 39/A. § (10) bekezdés c) pont

²² Htv. 51/Q. (1) bekezdés

²³ Htv. 51/Q. § (3) bekezdés

cáfolja meg, automatikus hatósági előleg-előírásra (kézzelfogható információ, azaz bevételi adat híján) nincs lehetőség;

- b) az adózó nem teljesíti az adóelőleg-fizetési kötelezettségét, ennek teljesítésére az adóhatóság felhívhatja, s teljesítés esetén az *a)* pont szerint kell eljárni. Ha a felhívás ellenére az adózó nem teljesít, akkor elrendelhető az adóellenőrzés. Az adóelőleg esedékessége 2023. május 31-e. Nem teljesítés esetén késedelmi pótlék is felszámítható.

13. Adófizetés és adóelőleg-fizetés 2023. adóévben a Htv. 39/A. § alkalmazása esetén

Ha a vállalkozó kisvállalkozóként a Htv. 39/A. §-t alkalmazza, akkor 2023-ban az alábbi fizetési kötelezettségek merülnek fel:

a) ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK:

1. 2023. március 16-án adóelőleget kellett fizetni (ha volt korábban bevallott előleg), mely előleg beszámít a 2023. május 31-ig fizetendő előlegbe;
2. 2023. május 31-ig bevallást kell benyújtani a 2022. adóévről;
3. 2023. május 31-ig meg kell fizetni a 2022. adóévi pozitív adókülönbözetet (amennyiben a 2022. adóévi adó több, mint a 2022. adóévi adóelőleg);
4. 2023. május 31-ig kell megfizetni a 2023. adóévre vonatkozó adóelőleget (ebbe beszámít a 2023. március 15-ig fizetett előleg), melynek összege, ha az előző adóévi bevétel 25 (120) millió forintot
 - *nem haladja meg*, akkor az előző adóév bevétele alapján megállapított tételes adóalap és az önkormányzati rendeleti mérték szorzata;
 - *meghaladja*, akkor az előző adóévi adónak megfelelő adóelőleg fizetendő.

Megjegyzés: Ide tartozik például a 2022-ben kezdődő 12 hónapos adóévben az általános (Htv. 39. § szerinti) adóalap-megállapítási vagy a 2022. december 31-ig hatályos egyszerűsített adóalap-megállapítási módszert [Htv. 39/A. § (2), (3) és 39/B. § (2)] választó adóalany.

Megjegyzés: Amennyiben a kisvállalkozó 2022-ben jogelőd nélkül jött létre, akkor – mivel 2022-ben nem kellett adóelőleget fizetnie és bevallania – 2023. március 15-én sem volt előleg-fizetési kötelezettsége. Ezért esetében csak az *a)* pont 2-4 pontok szerinti kötelezettség merül fel 2023-ban.

b) A KATA ALANYA 2022 EGÉSZÉBEN VAGY 2022 EGY RÉSZÉBEN

- i. a „rég” KATA és az „új” KATA alanyaként **a 2022. év teljes egészében** a Htv. 2022. december 31-ig hatályos 39/B. § (3) bekezdése szerinti tételes, egyszerűsített iparüzési adóalapot választotta:

1. a 2022. adóévről adhat be bevallást 2023. május 31-ig, ha például adóelőnyt kíván igénybe venni;
2. amennyiben
 - **ad bevallást**, akkor az *a)* **pont 3. pontja** szerint kell (ha felmerül) adót, továbbá *a)* **pont 4. pontja** adóelőleget fizetni;
 - **nem ad bevallást**, akkor az *a)* **pont 4. pontja** szerint kell adóelőleget fizetni.

- ii. a „régí” KATA vagy az „új” KATA alanyaként **a 2022. év egy részében** a Htv. 39/B. § (3) bekezdése szerinti tételes, egyszerűsített adóalap-megállapítási módszert választotta (alkalmazta), a 2022. év fennmaradó részében pedig az általános szabályok [Htv. 39. §] vagy a 2022. december 31-ig hatályos Htv. 39/A. § (2), (3) és 39/B.§ (2) szerinti egyszerűsített adóalap-megállapítást alkalmazó adóalany, akkor

- 1. a b) pont i) alpont** szerinti teendők (bevallás-benyújtás, előlegfizetés), azzal, hogy
2023. május 31-ig bevallást kell benyújtani a 2022. adóév egy részéről,
2023. május 31-ig meg is kell fizetni a bevallott adó és az adóelőleg különbözetét, ha az pozitív.

Megjegyzés: Ide tartozik azon kisvállalkozó, aki

- a „régí” KATA alanyaként 2022. január 1-augusztus 31 közötti időszakra a Htv. 2022. augusztus 31-ig hatályos 39/B. § (3) bekezdése szerinti tételes, egyszerűsített iparüzési adóalapot választotta, de
 - o nem volt 2022. szeptember 1-jétől az „új” KATA alanya, vagy
 - o az „új” KATA-alanyaként nem választotta a Htv. 2022. szeptember 1-től hatályos 39/B. § (3) bekezdése szerinti tételes, egyszerűsített adóalap-megállapítási módszert,
- az „új” KATA alanyaként 2022. szeptember 1-december 31 közötti időszakra a Htv. 2022. december 31-ig hatályos 39/B. § (3) bekezdése szerinti tételes, egyszerűsített iparüzési adóalapot választotta, de
 - o nem volt 2022. január 1- augusztus 31 között a „régí” KATA alanya, vagy
 - o a „régí” KATA-alanyaként nem választotta a Htv. 2022. augusztus 31-ig hatályos 39/B. § (3) bekezdése szerinti tételes, egyszerűsített adóalap-megállapítási módszert

- c) **AZ ADÓKÖTELES TEVÉKENYSÉGÉT 2023-BAN A TELEPÜLÉSEN KEZDŐ** (székhelyét a településre helyező, telephelyet nyitó, más településen 2022-ben már működő) vállalkozó esetén

- amennyiben az adókötelezettség keletkezése *2023. május 31-e előtti*, akkor kisvállalkozó esetén az **a) pont 4. pontja** szerint kell (illetve nem kell) előleget fizetni;
- amennyiben az adókötelezettség keletkezése *2023. május 31-ét követő nap 2023-ban*, akkor 2023-ban nem kell előleget fizetni.

- d) **AZ ADÓKÖTELES TEVÉKENYSÉGÉT 2023-BAN JOGELŐD NÉLKÜL KEZDŐ KISVÁLLALKOZÓ** esetén a 2023. adóévben nincs előlegfizetési kötelezettség.

Budapest, kelt: e-aláírás szerint

Szatmári László
főosztályvezető